

«КӨШБАСШЫЛЫҚ ПСИХОЛОГИЯСЫ»

ОРЫНДАҒАН: УТЕГАЛИЕВА. Г. А

ТЕКСЕРГЕН: АБЕУОВА.Ш.К

Көшбасшылық (ағылшын тілінен *lead* – басқару, ал *leadership* – басқара алу қабілеті деген мағынаны білдіреді) – бұл адамдарды өз-өзін белгілі бір мәнерде ұстауына мәжбүр ету арқылы олардың мінез-қылықтарына әсер ету үшін басқарушының қолданатын құралы.

Көшбасшы (ағылшынша *leader* – басқарушы деген мағына білдіреді) – бұл басқа адамдарды, олардың алғашқы ниеті қандай болғанына қарамастан, өзі қалаған нәрсені жасауға көндіре алатын адам болып табылады, сонымен қатар топтағы адамдардың қасиеттері мен қабілеттерін қолдана отырып, оларды көшбасшы мақсатын іске асыруға бағыттай алады. Көшбасшылықты әдетте ақыл, сауаттылық деңгейі, сенімділік пен әлеуметтік қатысу, әлеуметтік-экономикалық статус түсініктерімен байланыстырады

Демократиялық стиль:

- 1. шешім қабылдаудың алдында бағыныштыларымен ақылдасады*
- 2. бағыныштыларына тапсырманы ұсынады*
- 3. жауапкершілігі өзіне берілген өкілеттікпен таратады*
- 4. бағыныштыларының ынтасын қолдау*
- 5. іскер, білімді мамандарды таңдайды*
- 6. үздіксіз өзінің білімін толықтырып отырады*
- 7. бағыныштыларымен ара қатынаста болуды жақсы көреді*
- 8. саналы тәртіпті жақтайды.*

Либеральды стиль:

- 1.басшыдан жоғарыдан жарлық күтеді немесе кеңестің шешім күтеді.*
- 2.бағыныштыларына тапсырманы бергенде өтінеді.*
- 3.өзінен бар жауапкершілігін алып тастайды.*
- 4.кадрларды таңдаумен шұғылданбайды*
- 5.өзінің білімін толықтырып отырады*
- 6.бағыныштыларымен өзара қатынасқа бармайды*
- 7.жұмсақ*
- 8.формальды тәртіпті қолдайды*

Авториталды стиль:

- 1. мәселені жеке өзі шешеді*
- 2. команда береді, бұйырады, жарлық береді*
- 3. жауапкершілікті өзіне алады немесе бағыныштыларына салады*
- 4. ынталандыруды толық басып тастайды*
- 5. билікті мамандардан қорқады*
- 6. жан жақты білімді*
- 7. қызметкерлерімен алшақ, ар қатынаста болмайды*
- 8. қатал тәртіпті қолдайды*
- 9. жазаны негізгі әдіс ретінде қолдайды, тандаулы адамдарды тек мейрамдарда мадақтайды*

Автократ-басшы бірінші кезекте әкімшілік қызметін атқарады, негізгі мақсатын тәртіп пен бақылауды ұйымдастыру деп түсінеді. Оның ойы бойынша, адамдарды жұмыс істеуге мәжбүр ету керек, сондықтан ол бағыныштылар өз бетімен жұмыс істегеннен кейін, біреуінің қол астында болғанды қалайды деп сенеді. Бұндай басшы келіспеушілікке шыдамайды, басқалардың пікіріне құлақ салмайды, бағыныштыларының жұмысына жиі араласады, олардың жұмыстарын қатал бақылайды. Оның талабы қатты, тура, кейбір автократтар қызметкерлерінің идеясы мен ұсыныстарын ықыласпен тыңдайды, бірақ соңғы шешім қабылдағанда олардың пікірлерін пайдаланбайды. Бұндай басшы өзіне арнаған сынды көтермейді, бірақ өзі басқаларды үздіксіз сынайды, әкімшілік жазаны бағыныштыларына ықпал жасаудағы ең тиімді жол деген ойда болады. Автократ-басшыға қарамағындағыларды сыйлау қасиеттер жетіспейді

Басшы-демократ жоғарыда айтылғандардан айырмашылығы бар. Оның ойынша, ара қатынасқа, өз пікірін білдіруге, табысқа талпыну қажеттілік, сондықтан бағыныштыларымен жақсы ара қатынастарып жөңдеуге талпынады және олардың қабілеттері мен бастамаларын көрсетуге мүмкіндік жасайды. Бағыныштылар басқару жұмысына белсенді қатынасады, тапсырманы орындауда еркіндікті пайдаланады. Басшы-демократ басқалардың пікірлеріне құлақ салады, өзінің артықшылығын көрсетпейді, сынға ақылмен қарайды, жауапкершіліктен қашпайды.

Назарларыңызға рахмет!!!

